

Zarządzenie Nr 117/06
Burmistrza Łasku
z dnia 6 listopada 2006 r.

w sprawie zatwierdzenia Księgi procedur audytu wewnętrznego w Gminie Łask.

Na podstawie art.31 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001r. Nr 142, poz.1591; z 2002 r. Nr 23, poz.220, Nr 62, poz.558, Nr 113, poz.984, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz.1806; z 2003 r. Nr 80 poz. 717, Nr 162, poz.1568; z 2004 r. Nr 102, poz.1055, Nr 116 poz. 1203; z 2005 r. Nr 172 poz. 1441), art. 48 i art. 49 ust. 2 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 roku o finansach publicznych (Dz.U. z 2005 r. Nr 249, poz. 2104, Nr 169 poz. 1420, z 2006 r. Nr 45 poz. 319, Nr 104 poz. 708), rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 czerwca 2006 roku w sprawie określenia kwot, których przekroczenie powoduje obowiązek prowadzenia audytu wewnętrznego w jednostkach sektora finansów publicznych (Dz.U. z 2006 roku Nr 112, poz. 763), rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 czerwca 2006 roku w sprawie szczegółowego sposobu i trybu przeprowadzania audytu wewnętrznego (Dz.U. z 2006r. Nr 112, poz.765), Komunikatu Nr 11 Ministra Finansów z dnia 26 czerwca 2006 roku w sprawie ogłoszenia „Standardów audytu wewnętrznego w jednostkach sektora finansów publicznych” zarządzam, co następuje:

§ 1

Zatwierdzam „Księgę procedur audytu wewnętrznego” stanowiącą załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2

Traci moc Zarządzenie Nr 15/06 Burmistrza Łasku z dnia 1 marca 2006 roku w sprawie w sprawie zatwierdzenia Księgi procedur audytu wewnętrznego w Urzędzie Miejskim w Łasku.

§ 3

Wykonanie i wdrożenie zarządzenia powierzam Kierownikowi Biura Audytu Wewnętrznego i Kontroli w Urzędzie Miejskim w Łasku.

§ 4

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 2 listopada 2006 roku.

Burmistrz Łasku
Jacek Pałuszyński

**Załącznik do Zarządzenia Nr 117/2006
Burmistrza Łasku
z dnia 6 listopada 2006r.**

Księga procedur Audytu Wewnętrznego

I. Postanowienia ogólne

§ 1.

1. Regulamin określa organizację pracy Biura Audytu Wewnętrznego i Kontroli oraz zasady, sposób i tryb przeprowadzania audytu wewnętrznego w Gminie Łask, a w szczególności:
 - 1) zakres i cele audytu wewnętrznego
 - 2) szczegółowe warunki planowania audytu wewnętrznego,
 - 3) sposób dokonywania analizy ryzyka i identyfikacji obszarów ryzyka oraz stały ich monitoring,
 - 4) tryb przeprowadzania audytu wewnętrznego,
 - 5) sposób dokumentowania wyników audytu wewnętrznego,
 - 6) tryb sporządzania i elementy sprawozdania z przeprowadzenia audytu wewnętrznego.
2. Ilekroć w niniejszym regulaminie jest mowa o:
 - 1) Gminie – należy przez to rozumieć Gminę Łask
 - 2) Urzędzie – rozumie się przez to Urząd Miejski w Łasku,
 - 3) Burmistrzu – rozumie się przez to Burmistrza Łasku,
 - 4) Audycie wewnętrznym – należy przez to rozumieć ogół działań obejmujących:
 - niezależne badanie systemów zarządzania i kontroli w jednostce, w tym procedur kontroli finansowej, w wyniku którego Burmistrz uzyskuje obiektywną i niezależną ocenę adekwatności, efektywności i skuteczności tych systemów.
 - czynności doradcze, w tym składanie wniosków, mające na celu usprawnienie funkcjonowanie jednostki.
 - 5) Audytorze – rozumie się przez to Audytora Wewnętrznego zatrudnionego w Urzędzie Miejskim w Łasku,
 - 6) Jednostce lub jednostce audytowanej – rozumie się przez to wydziały i inne równorzędne komórki organizacyjne oraz jednostki podległe i nadzorowane Gminy Łask,
 - 7) obszarze audytu – rozumie się przez to sferę działalności Gminy, w obrębie której audytor wyodrębnił obszary ryzyka do przeprowadzenia zadania audytowego,
 - 8) planie audytu wewnętrznego – rozumie się przez to roczny plan audytu wewnętrznego,

§ 2.

1. Audytem wewnętrznym jest ogół działań, obejmujących niezależne badanie systemów zarządzania i kontroli w jednostce, w tym procedur kontroli finansowej, w wyniku którego Burmistrz uzyskuje obiektywną i niezależną ocenę adekwatności, efektywności i skuteczności tych systemów oraz czynności doradcze, w tym składanie wniosków, mające na celu usprawnienie funkcjonowania jednostki.
2. Ocena, o której mowa w pkt. 1 dotyczy w szczególności:
 - zgodności prowadzonej działalności z przepisami prawa oraz obowiązującymi w jednostce

- procedurami wewnętrznymi;
- efektywności i gospodarności podejmowanych działań w zakresie systemów zarządzania i kontroli;
 - wiarygodności sprawozdania finansowego oraz sprawozdania z wykonania budżetu;
3. Audyt wewnętrzny obejmuje czynności o charakterze oceniającym, zapewniającym oraz doradczym. Działania o charakterze doradczym mogą być wykonywane o ile ich charakter nie narusza zasady obiektywizmu i niezależności audytora wewnętrznego.
 4. Audyt wewnętrzny obejmuje w szczególności:
 - 1) badanie dowodów księgowych oraz zapisów w księgach rachunkowych (audyt finansowy),
 - 2) ocenę systemu gromadzenia środków publicznych i dysponowania nimi oraz gospodarowania mieniem (audyt systemu),
 - 3) ocenę efektywności i gospodarności zarządzania finansowego (audyt działalności).

§ 3.

1. Podstawowym celem przeprowadzania audytu wewnętrznego jest dostarczenie Burmistrzowi racjonalnego zapewnienia, że mechanizmy zarządzania i kontroli wewnętrznej funkcjonują prawidłowo.
2. Celem audytu wewnętrznego jest niezależna i obiektywna ocena procesów, systemów oraz procedur istniejących w Urzędzie i jednostkach podległych i nadzorowanych Gminy.
3. Cele audytu wewnętrznego, o których mowa w ust. 1 i 2 są realizowane poprzez:
identyfikację i analizę ryzyka związanego z działalnością Urzędu i innych samorządowych jednostek organizacyjnych gminy, a w szczególności ocenę efektywności zarządzania ryzykiem oraz ocenę systemu kontroli wewnętrznej,
 - 1) wyrażanie opinii na temat skuteczności mechanizmów kontrolnych w badanym systemie,
 - 2) dostarczenie Burmistrzowi, w oparciu o ocenę systemu kontroli wewnętrznej, racjonalnego zapewnienia, że Urząd i inne samorządowe jednostki organizacyjne gminy działają prawidłowo,
 - 3) składanie sprawozdań z poczynionych ustaleń oraz tam, gdzie jest to właściwe, przedstawienie uwag i wniosków dotyczących poprawy skuteczności działania Urzędu i innych samorządowych jednostek organizacyjnych w danym obszarze.
4. Audyt wewnętrzny może przyjąć formę zadania:
 - a. kompleksowego – przeprowadzonego w celu dokonania oceny całokształtu zagadnień, problemów związanych z działalnością jednostki audytowanej,
 - b. problemowego – przeprowadzonego w celu dokonania oceny wybranego zagadnienia,
 - c. sprawdzającego – przeprowadzonego w celu dokonania oceny dostosowania działań jednostki audytowanej do zaleceń sformułowanych w treści sprawozdania, o którym mowa w § 12 niniejszego Regulaminu.

II. Organizacja pracy Biura Audytu Wewnętrznego i Kontroli.

§ 4.

1. Pracą Biura Audytu Wewnętrznego i Kontroli w Urzędzie kieruje Kierownik Biura.
2. Biuro Audytu Wewnętrznego i Kontroli podlega bezpośrednio Burmistrzowi, który zapewnia organizacyjną odrębność wykonywania przez niego zadań.

§ 5.

Audytor wewnętrzny:

1. Opracowuje roczny plan audytu wewnętrznego (*wzór planu stanowi załącznik nr 1 do księgi procedur*)
2. Opracowuje programy zadań audytowych, oraz wykonuje audyt wewnętrzny w wyznaczonym obszarze.
3. Sporządza w terminie ustawowo określonym sprawozdania z wykonania planu audytu za rok poprzedni.
4. Opracowuje techniki (testy, kwestionariusze, schematy) dla danych zadań audytowych.
5. Dbą o sprawdzenie wdrożenia ustaleń audytu celem zapewnienia terminowych działań naprawczych.
6. Dokonuje analizy zasad i procedur, stosując profesjonalne zasady i standardy audytu, do testowania i oceny funkcjonowania systemów.
7. Identyfikuje i analizuje przyczyny nieekonomicznych i nieefektywnych praktyk.
8. Przygotowuje dokumenty robocze, zestawienia i podsumowania.
9. Dokumentuje ustalenia oraz opracowuje zalecenia, które umieszcza w sprawozdaniu.
10. Współpracuje z innymi służbami kontrolnymi.
11. Wszystkie pisma związane z prowadzeniem audytu podpisuje audytor z wyjątkiem tych, które są zastrzeżone do podpisu przez Burmistrza.
12. Przeprowadza audyt wewnętrzny poza planem.
13. Prowadzi akta stałe i bieżące.
14. Wykonuje inne zleczone mu obowiązki.

§ 6.

W przypadku, gdy audytor bierze udział w innych działaniach niż czynności audytowe, działania te nie mogą prowadzić do konfliktu interesów, w szczególności nie mogą to być zadania lub uprawnienia, które wchodzi w zakres zarządzania jednostką.

§ 7.

1. Audytor Wewnętrzny powinien posiadać kwalifikacje niezbędne do wykonywania nałożonych na niego zadań.
2. Obowiązkiem Audytora Wewnętrznego jest poszerzanie swojej wiedzy i umiejętności poprzez stałe doskonalenie zawodowe. Burmistrz zapewnia niezbędne środki na ten cel.

§ 8.

Burmistrz zapewnia niezależność oraz organizacyjną odrębność wykonywania przez audytora zadań określonych w ustawie o finansach publicznych.

III. Planowanie audytu wewnętrznego i ocena ryzyka

§ 9.

1. Audyt wewnętrzny, z zastrzeżeniem § 10 ust. 1 przeprowadza się na podstawie planu audytu wewnętrznego.
2. W planie audytu zamieszcza się w szczególności
 - 1) zadania audytowe przewidziane do wykonania w danym roku,
 - 2) analizę ryzyka w obszarach przewidzianych do audytu w danym roku,
 - 3) liczbę osobodni potrzebnych do wykonania danego zadania,
 - 4) dostępne zasoby ludzkie i rzeczowe,
 - 5) czas przeznaczony na szkolenia audytora
 - 6) rezerwę czasową na nieprzewidziane zadania,
 - 7) planowane obszary, które powinny zostać objęte audytem wewnętrznym w dwóch kolejnych latach.
3. Plan audytu przygotowuje audytor wewnętrzny i przedstawia Burmistrzowi do końca października roku poprzedzającego, którego dotyczy plan.
4. Jeżeli audytor zatrudniony w Urzędzie Miejskim prowadzi audyt wewnętrzny w jednostkach organizacyjnych gminy, sporządza jeden plan audytu.
5. Plan audytu, o którym mowa w ust. 4, audytor wewnętrzny przygotowuje w porozumieniu z kierownikami tych jednostek, w których zaplanował przeprowadzenie audytu wewnętrznego w roku, którego plan audytu dotyczy.
6. Plan audytu podpisuje audytor wewnętrzny oraz Burmistrz Łasku.
7. Kopie planu audytu, audytor wewnętrzny przekazuje kierownikom jednostek, w których zaplanował przeprowadzenie audytu wewnętrznego w danym roku.
8. Jeżeli w trakcie realizacji planu audytu, audytor wewnętrzny stwierdzi, że przeprowadzenie wszystkich zaplanowanych zadań audytowych nie jest możliwe, uzgadnia z w formie pisemnej z Burmistrzem zakres realizacji planu audytu.
9. Jeżeli audytor wewnętrzny prowadzi w danym roku audyt wewnętrzny w jednostkach o których mowa w ust. 4, informuje kierowników tych jednostek, o uzgodnionym zakresie realizacji planu audytu
10. Przepisy ust. 8 i 9 stosuje się odpowiednio w przypadku, gdy audytor wewnętrzny stwierdzi, że realizacja określonego zadania audytowego zawartego w planie audytu jest niecelowa.

§ 10.

1. W razie zmiany czynników, o których mowa w § 9 ust.1 i § 10 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 czerwca 2006 roku w sprawie szczegółowego sposobu i trybu przeprowadzania audytu wewnętrznego, a także w innych uzasadnionych przypadkach audytor wewnętrzny przeprowadza audyt wewnętrzny poza planem audytu na wniosek Burmistrza lub z własnej inicjatywy w uzgodnieniu z Burmistrzem.
2. Audytor wewnętrzny może przeprowadzić audyt wewnętrzny w jednostkach organizacyjnych gminy poza planem audytu na wniosek kierownika tej jednostki lub z własnej inicjatywy w uzgodnieniu z Burmistrzem.
3. Jeżeli przeprowadzenie audytu wewnętrznego poza planem audytu stworzy zagrożenie dla jego realizacji, audytor wewnętrzny zawiadamia o tym na piśmie Burmistrza, a w przypadku o którym mowa w ust. 2 zawiadamia Burmistrza i kierownika jednostki organizacyjnej gminy, który wnioskuje o przeprowadzenia audytu wewnętrznego poza planem.

§ 11.

1. W celu przygotowania planu audytu wewnętrznego audytor dokonuje oceny ryzyka w zakresie działania Gminy biorąc pod uwagę w szczególności:
 - 1) cele, zadania gminy,
 - 2) przepisy prawne dotyczące działania gminy ,
 - 3) wyniki wcześniej przeprowadzonych audytów lub kontroli,
 - 4) wyniki wcześniej dokonywanej oceny adekwatności, efektywności i skuteczności systemów kontroli, w tym kontroli finansowej,
 - 5) wewnętrzne i zewnętrzne czynniki ryzyka mające wpływ na realizację celów gminy ,
 - 6) uwagi pracowników,
 - 7) liczbę, rodzaj i wielkość dokonywanych operacji finansowych,
 - 8) możliwość dysponowania przez jednostki środkami pochodzącymi ze źródeł zagranicznych, w tym środkami pomocowymi i strukturalnymi Unii Europejskiej, niepodlegającymi zwrotowi, ze szczególnym uwzględnieniem wymogów dawcy,
 - 9) liczbę i kwalifikację pracowników,
 - 10) działania Urzędu i innych samorządowych jednostek organizacyjnych, które mogą wpływać na opinię publiczną,
 - 11) sprawozdania finansowe oraz sprawozdania z wykonania budżetu.
2. W procesie oceny ryzyka wyróżnia się dwa etapy:
 - 1) identyfikacja obszarów ryzyka,
 - 2) analiza ryzyka, w wyniku której obszary ryzyka zostają uszeregowane pod względem ich ważności dla działania jednostki, a w konsekwencji zostaje ustalona kolejność przeprowadzania zadań audytowych.
3. Proces oceny ryzyka polegający na monitorowaniu funkcjonowania Urzędu i innych jednostek organizacyjnych gminy i najważniejszych procesów w nich zachodzących, odbywa się w sposób ciągły.

§ 12.

1. W celu dokonania identyfikacji, a następnie analizy ryzyka, audytor :
 - 1) zapoznaje się z regulaminem organizacyjnym, zarządzeniami i procedurami wewnętrznymi, oraz innymi istotnymi dokumentami,
 - 2) przeprowadza rozmowy z naczelnikami wydziałów, osobami kierującymi samodzielnymi stanowiskami jak również kierownikami jednostek podległych oraz pracownikami Urzędu,
 - 3) zapoznaje się z wynikami kontroli wewnętrznych i zewnętrznych (np. NIK, UKS),
 - 4) w razie potrzeby stosuje kwestionariusze (ankiety) oceny ryzyka, zawierające w szczególności pytania na temat obowiązujących procedur, rodzaju i sposobu wykonywania obowiązków służbowych oraz przepływu informacji i dokumentów,
 - 5) stosuje inne metody oceny ryzyka, takie jak, w szczególności;
 - a) opis ryzyka,
 - b) matryce oceny, zawierające określone kryteria i przypisaną im wagę (znaczenie),
 - c) mapę ryzyka.

§ 13.

1. Audytor wewnętrzny może sporządzić wieloletni (strategiczny) plan audytu wewnętrznego, w którym określa obszary przewidziane do objęcia audytem wewnętrznym w ciągu kilku (co najmniej trzech) kolejnych lat.
2. Strategiczny plan audytu podlega zatwierdzeniu przez Burmistrza.

IV. Tryb przeprowadzania zadania audytowego

§ 14.

1. Do przeprowadzenia audytu wewnętrznego, zgodnie z planem audytu (we wszystkich jednostkach przewidzianych do poddania audytowi) uprawnia imienne upoważnienie wystawione przez Burmistrza oraz dowód osobisty. *(wzór upoważnienia stanowi załącznik nr 2 do księgi procedur)*
2. Upoważnienia są przechowywane w aktach bieżących audytu.

§ 15.

1. Przed przystąpieniem do realizacji zadania audytowego przeprowadzany jest przegląd wstępny, który polega na zbieraniu informacji o badanej działalności, bez ich szczegółowej weryfikacji. Do głównych celów przeglądu należą:
 - 1) zrozumienie badanej działalności;
 - 2) wyodrębnienie istotnych obszarów wymagających szczególnej uwagi w trakcie audytu,
 - 3) zidentyfikowanie zagrożeń i istniejących mechanizmów kontroli,
 - 4) uzyskanie informacji ułatwiających przeprowadzenie zadania audytowego,
2. Przegląd wiąże się z zastosowaniem następujących technik:
 - 1) rozmowy z pracownikami,
 - 2) obserwacja na miejscu, oględziny,
 - 3) analiza sprawozdań i innych dokumentów,
 - 4) sporządzanie schematów, wykresów,
 - 5) przeprowadzanie testów kroczących (walk-through),
 - 6) projektowanie kwestionariuszy kontroli wewnętrznej.

§ 16.

1. Audytor opracowuje program zadania audytowego, uwzględniając w szczególności:
 - 1) cel zadania audytowego,
 - 2) zadania jednostki w obszarze objętym zadaniem,
 - 3) wyniki analizy ryzyka w obszarze objętym zadaniem,
 - 4) wyniki analizy systemu zarządzania i kontroli w obszarze objętym zadaniem,
 - 5) wyniki wcześniej przeprowadzonego audytu lub kontroli,
 - 6) wnioski i spostrzeżenia wynikające z przeprowadzonych czynności doradczych,
 - 7) wyniki badań analitycznych określonych problemów,
 - 8) opinie naukowe i specjalistyczne,
 - 9) doświadczenie zawodowe audytora wewnętrznego i jego kwalifikacje,
 - 10) dostępność dowodów,

- 11) potrzebę powołania rzeczoznawcy do udziału w zadaniu audytowym,
 - 12) przewidywany czas trwania zadania audytowego i datę jego rozpoczęcia.
2. W programie zadania audytowego audytor zamieszcza w szczególności:
- 1) oznaczenie zadania audytowego, ze wskazaniem jego numeru i tematu,
 - 2) cel zadania audytowego,
 - 3) podmiotowy i przedmiotowy zakres zadania,
 - 4) wskazówki metodyczne, w tym:
 - a) planowane techniki przeprowadzania zadania audytowego,
 - b) problemy, na które należy zwrócić szczególną uwagę w badaniach,
 - c) rodzaj dowodów niezbędnych do dokonania ustaleń i sposób ich badania,
 - d) założenia organizacyjne, planowany harmonogram przeprowadzania zadania,
3. Techniki, o których mowa w ust. 2 pkt 4 lit. a), obejmują w szczególności:
- 1) zapoznanie się z dokumentami służbowymi,
 - 2) uzyskanie wyjaśnień i informacji od pracowników jednostki, w której jest przeprowadzony audyt wewnętrzny,
 - 3) uzyskiwanie informacji uzupełniających od innych pracowników jednostki,
 - 4) obserwację wykonania zadań przez pracowników jednostki, w której jest przeprowadzany audyt wewnętrzny,
 - 5) przeprowadzanie oględzin,
 - 6) rekonstrukcję wydarzeń lub obliczeń,
 - 7) sprawozdanie rzetelności informacji przez porównanie jej z informacją pochodzącą z innego źródła,
 - 8) porównanie określonych zbiorów danych,
 - 9) graficzną analizę procesów,
 - 10) rozpoznawcze badanie próbek polegające na pobieraniu próbek losowych oraz stosowaniu testów.

§ 17.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach audytor może dokonać zmiany programu zadania audytowego w trakcie jego przeprowadzania. Zmiany w programie powinny być udokumentowane.

§ 18.

1. W przypadkach wymagających specjalnych kwalifikacji audytor może wystąpić do Burmistrza o powołanie rzeczoznawcy do udziału w zadaniu audytowym. *(wzór wniosku o powołanie rzeczoznawcy stanowi załącznik nr 3 do księgi procedur).*
2. W przypadku rozważania udziału rzeczoznawcy w zadaniu audytowym, w pierwszej kolejności bierze się pod uwagę dostępnych specjalistów danej dziedziny zatrudnionych w Urzędzie, a następnie specjalistów spoza Urzędu.
3. Opinia sporządzona przez rzeczoznawcę przekazywana jest audytorowi wewnętrznemu, który może, w razie potrzeby żądać jej uzupełnienia.

§ 19.

1. O rozpoczęciu audytu wewnętrznego audytor pisemnie zawiadamia kierownika jednostki audytowanej, nie później niż na 7 dni przed planowanym rozpoczęciem zadania audytowego, przedstawiając:
 - 1) przedmiot audytu,
 - 2) czas trwania audytu,
 - 3) imienne upoważnienie do przeprowadzenia zadania audytowego.
2. Przed przystąpieniem do realizacji zadania audytowego, audytor wewnętrzny organizuje naradę otwierającą z udziałem pracowników uczestniczących w zadaniu audytowym oraz kierownika jednostki audytowanej lub wyznaczonego przez niego pracownika.
3. Podczas narady otwierającej audytor przedstawia cel, tematykę i założenia organizacyjne zadania audytowego, w tym sposób współpracy z pracownikami jednostki audytowanej.
4. Kierownik jednostki, w której jest przeprowadzany audyt wewnętrzny, przedstawia informacje dotyczące jej funkcjonowania oraz uzgadnia z audytorem sposoby unikania zakłóceń w jej pracy w trakcie przeprowadzania zadania audytowego.
5. Kierownik jednostki, zapewnia audytorowi warunki niezbędne do sprawnego przeprowadzenia audytu wewnętrznego, przedstawia niezbędne dokumenty oraz ułatwia terminowe udzielenie wyjaśnień przez pracowników tej jednostki.

§ 20.

1. Audytor przeprowadzający zadanie audytowe ma prawo wglądu do dokumentów i innych materiałów związanych z funkcjonowaniem jednostki, w której jest przeprowadzany audyt wewnętrzny, z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych i innych tajemnic ustawowo chronionych.
2. Audytor przeprowadzający zadanie audytowe może sporządzać z dokumentów, o których mowa w ust. 1, niezbędne odpisy, kopie lub wyciągi, jak również zestawienia i obliczenia, w tym z zawartych na elektronicznych nośnikach informacji, w celu włączenia ich do bieżących akt audytu wewnętrznego.

§ 21.

1. Pracownicy jednostki, w której jest przeprowadzany audyt wewnętrzny, są obowiązani, na żądanie, udzielać informacji i ustnych wyjaśnień.
2. Udzielone informacje i złożone ustne wyjaśnienia powinny być utrwalone na piśmie oraz podpisane przez osobę, która je złożyła i przez audytora albo przez samego audytora.
3. Pracownicy jednostki, w której jest przeprowadzany audyt wewnętrzny, mają prawo z własnej inicjatywy złożyć oświadczenia dotyczące przedmiotu audytu. Audytor nie może odmówić włączenia tych oświadczeń do bieżących akt audytu wewnętrznego.

§ 22.

W razie stwierdzenia okoliczności uzasadniających podejrzenie naruszenia obowiązujących przepisów, audytor informuje o tym Burmistrza.

V. Tryb sporządzania sprawozdań i dokumentowania wyników z przeprowadzenia audytu

§ 23.

1. Po zakończeniu zadania audytowego, w celu przedstawienia wstępnych ustaleń i wniosków audytu wewnętrznego audytor zwołuje naradę zamykającą z udziałem kierownika jednostki, w której jest przeprowadzony audyt wewnętrzny.
2. W naradzie zamykającej mogą uczestniczyć także osoby sprawujące nadzór nad działalnością jednostki, w której jest przeprowadzane zadanie oraz wskazani przez kierownika pracownicy jednostki audytowanej.
2. Audytor w uzgodnieniu z kierownikiem jednostki audytowanej ustala czas i miejsce odbycia narady.

§ 24.

1. Z przeprowadzenia narad (otwierającej i zamykającej) audytor sporządza protokół, który zawiera w szczególności informacje o celu, przebiegu i wyniku narad.
2. Protokół, o którym mowa w ust. 1, podpisują prowadzący naradę audytor oraz kierownik jednostki, w której jest przeprowadzony audyt wewnętrzny lub osoba przez niego wskazana.
3. W razie odmowy podpisania protokołu, o którym mowa w ust. 1, przez kierownika jednostki, w której jest przeprowadzany audyt wewnętrzny, audytor czyni o tym wzmiankę w protokole.
4. W przypadku określonym w ust. 3 kierownik jednostki, w której jest przeprowadzany audyt wewnętrzny powinien niezwłocznie pisemnie uzasadnić przyczyny odmowy podpisania protokołu, o którym mowa w ust. 1.

§ 25.

1. Audytor niezwłocznie po zakończeniu zadania audytowego, sporządza wstępne sprawozdanie z przeprowadzenia audytu wewnętrznego, w którym przedstawia, w sposób jasny, rzetelny i zwięzły ustalenia i wnioski poczynione w trakcie audytu wewnętrznego.
2. Sprawozdanie zawiera:
 - 1) oznaczenie zadania audytowego,
 - 2) datę sporządzenia,
 - 3) nazwę i adres komórki, w której jest przeprowadzany audyt wewnętrzny,
 - 4) cel przeprowadzania zadania audytowego,
 - 5) zakres podmiotowy i przedmiotowy zadania audytowego,
 - 6) podjęte działania i zastosowane techniki przeprowadzania zadania audytowego,
 - 7) termin, w którym przeprowadzono audyt wewnętrzny,
 - 8) zwięzły opis działań komórki, jej strategii i celów, zwłaszcza w obszarze poddanym audytorowi wewnętrznemu,
 - 9) ustalenia stanu faktycznego,
 - 10) określenie oraz analizę przyczyn i skutków uchybień,
 - 11) uwagi i wnioski w sprawie usunięcia stwierdzonych uchybień,
 - 12) imię i nazwisko audytora wewnętrznego uczestniczącego w zadaniu oraz numer jego imiennego upoważnienia do przeprowadzania audytu wewnętrznego,

- 13) opinię audytora wewnętrznego w sprawie adekwatności, skuteczności i efektywności systemu zarządzania i kontroli w obszarze działalności jednostki lub komórki objętym zadaniem,
- 14) podpis audytora.

§ 26.

1. Sprawozdanie wstępne audytor przekazuje kierownikowi jednostki, w której przeprowadzany jest audyt wewnętrzny, po odbyciu narady, o której mowa w § 23 ust. 1.
2. Kierownik jednostki, w której jest przeprowadzane zadanie, może zgłosić na piśmie, w terminie określonym przez audytora wewnętrznego, nie krótszym niż 14 dni od dnia otrzymania sprawozdania, dodatkowe wyjaśnienia lub umotywowane zastrzeżenia dotyczące treści sprawozdania.
3. W razie zgłoszenia dodatkowych wyjaśnień lub zastrzeżeń, o których mowa w pkt. 2 audytor wewnętrzny dokonuje ich analizy i w miarę potrzeby podejmuje dodatkowe czynności wyjaśniające w tym zakresie, a w przypadku stwierdzenia zasadności części albo całości dodatkowych wyjaśnień lub zastrzeżeń – zmienia lub uzupełnienia odpowiednią część albo całość sprawozdania.
4. W razie nieuwzględnienia dodatkowych wyjaśnień lub zastrzeżeń, o których mowa w pkt. 2, w części lub całości, audytor wewnętrzny przekazuje swoje stanowisko wraz z uzasadnieniem, na piśmie, kierownikowi jednostki.
5. Jeżeli kierownik jednostki, w której jest przeprowadzany audyt wewnętrzny, stwierdzi zasadność uwag i wniosków zawartych w sprawozdaniu, wyznacza osoby odpowiedzialne za ich wykonanie oraz wskazuje termin ich realizacji, powiadamiając o tym na piśmie audytora wewnętrznego, w ciągu 14 dni od otrzymania sprawozdania.
6. W przypadku stwierdzenia przez kierownika jednostki audytowanej zasadności uwag i wniosków zawartych w sprawozdaniu wstępnym oraz niezłożenia w terminie określonym w pkt. 2 dodatkowych wyjaśnień, sprawozdanie wstępne staje się sprawozdaniem ostatecznym.
7. Zmienione sprawozdanie, uwzględniające wyjaśnienia lub zastrzeżenia kierownika jednostki audytowanej, jak również sprawozdanie, do którego zgłoszono dodatkowe wyjaśnienia lub zastrzeżenia, ale nie zostały one przez audytora uwzględnione, staje się sprawozdaniem ostatecznym.
8. Audytor po rozpatrzeniu dodatkowych wyjaśnień lub zastrzeżeń, o których mowa w pkt. 2, przekazuje po jednym egzemplarzu sprawozdania Burmistrzowi oraz kierownikowi jednostki, w której jest przeprowadzany audyt wewnętrzny. Trzeci egzemplarz włącza do bieżących akt.
9. Kierownik jednostki, w terminie 14 dni od otrzymania sprawozdania ostatecznego, może zgłosić na piśmie kierownikowi jednostki swoje stanowisko do przedstawionego sprawozdania.
10. Dodatkowe wyjaśnienia bądź zastrzeżenia, o których mowa w pkt. 2, oraz kopię stanowiska audytora, o którym mowa w pkt. 4, audytor włącza do bieżących akt.

§ 27.

1. Audytor po upływie terminu wskazanego przez kierownika jednostki audytowanej do usunięcia uchybień, o których mowa w § 26 ust. 5, może przeprowadzić czynności sprawdzające, dokonując oceny dostosowania działań jednostki poddanej audytowi do zgłoszonych przez niego uwag i wniosków.
2. Ustalenia poczynione w trakcie czynności sprawdzających audytor zamieszcza w notatce informacyjnej.

3. Notatkę informacyjną, o której mowa w ust. 2, audytor przekazuje Burmistrzowi oraz kierownikowi jednostki poddanej audytowi.

§ 28.

Audytor wewnętrzny przedstawia Burmistrzowi, do końca marca każdego roku, sprawozdanie z wykonania planu audytu za rok poprzedni.

VI. Dokumentacja audytu

§ 29.

Audytor wewnętrzny prowadzi się:

- 1) bieżące akta audytu wewnętrznego, zwane dalej „bieżącymi aktami”, w celu dokumentowania przebiegu i wyniku zadań audytowych,
- 2) stałe akta audytu wewnętrznego, zwane dalej „stałymi aktami”, w celu gromadzenia informacji dotyczących obszarów, które mogą być przedmiotem audytu wewnętrznego,

§ 30.

1. Bieżące akta zawierają informacje niezbędne do sformułowania uwag i wniosków, które będą zawarte w sprawozdaniu z przeprowadzenia audytu wewnętrznego.
2. Bieżące akta obejmują:
 - 1) dokumenty zgromadzone przed rozpoczęciem zadania audytowego,
 - 2) dokumenty związane z przygotowaniem programu zadania audytowego i program zadania audytowego,
 - 3) protokoły z narad,
 - 4) imienne upoważnienie do przeprowadzania audytu wewnętrznego,
 - 5) dokumenty sporządzone przez audytora wewnętrznego oraz dokumenty otrzymane od osób trzecich w trakcie przeprowadzania audytu wewnętrznego,
 - 6) notatkę informacyjną, o której mowa w § 29 ust. 2,
 - 7) dokumenty robocze przygotowywane przez audytora wewnętrznego w trakcie przeprowadzania audytu wewnętrznego,
 - 8) oświadczenia pracowników złożone w sposób określony w § 21 ust. 3,
 - 9) sprawozdanie z przeprowadzenia audytu wewnętrznego,
 - 10) inne dokumenty o istotnym znaczeniu dla przeprowadzanego audytu wewnętrznego.
3. Dokumenty określone w ust. 2 włącza się do bieżących akt w kolejności wynikającej z toku dokonywanych czynności, numerując strony akt i zamieszczając, na początku każdego tomu akt, wykaz materiałów zawartych w danym tomie, z podaniem ich nazwy i odpowiedniej strony akt.
4. Kierownik jednostki, w której jest przeprowadzony audyt wewnętrzny, oraz Burmistrz mają prawo wglądu do bieżących akt.

§ 31.

1. Stałe akta obejmują w szczególności:
 - 1) akty normatywne oraz inne akty prawne związane z zakresem działania jednostki oraz regulujące jej funkcjonowanie,
 - 2) dokumenty zawierające opis procedur kontroli, w tym kontroli finansowej, i mające wpływ na system kontroli finansowej,
 - 3) plany audytu wewnętrznego,
 - 4) sprawozdania z wykonania planów audytu
 - 5) inne informacje mogące mieć wpływ na przeprowadzenie audytu wewnętrznego i analizę ryzyka.
2. Stałe akta podlegają aktualizacji.

§ 32.

Audytora ma obowiązek dokumentowania każdej czynności związanej z prowadzeniem audytu.

§ 33.

Cała dokumentacja audytu podlega oznakowaniu i archiwizowaniu według symboli, haseł i kategorii archiwalnych określonych w jednolitym rzeczowym wykazie akt określonych zarządzeniu Nr 4 do instrukcji kancelaryjnej dla organów gmin i związków międzygminnych stanowiącej załącznik do rozporządzenia Prezesa RM z 22 grudnia 1999r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej dla organów gmin związków międzygminnych (dz. U. Nr 112, poz. 1319 ze zm.)

ZAŁĄCZNIK Nr 1

.....
(nazwa i adres jednostki)

PLAN AUDYTU WEWNĘTRZNEGO NA ROK

1. Informacje istotne dla przeprowadzenia audytu wewnętrznego (wg stanu na dzień 30 września roku poprzedzającego rok, na który sporządzony jest plan audytu)

1.	Nazwa jednostki, w której zatrudniony jest audytor wewnętrzny	
2.	Podstawowe cele i obszary działania jednostek, w których audytor wewnętrzny prowadzi audyt wewnętrzny	
3.	Struktura organizacyjna jednostki, w której zatrudniony jest audytor wewnętrzny (zwięzły opis wskazujący na usytuowanie audytora wewnętrznego/komórki audytu wewnętrznego)	
4.	Wykaz jednostek, w których audytor wewnętrzny prowadzi audyt wewnętrzny	
5.*)	Kwota środków publicznych (w mln zł) planowana do zgromadzenia przez jednostkę, w której jest zatrudniony audytor wewnętrzny, w roku objętym planem audytu, w tym: środków wymienionych w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (w mln zł)	
6.*)	Planowana kwota wydatków i rozchodów środków publicznych jednostki, w której jest zatrudniony audytor wewnętrzny, w roku objętym planem audytu (w mln zł), w tym: środków wymienionych w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (w mln zł)	
7.	Liczba osób zatrudnionych w jednostce, w której zatrudniony jest audytor wewnętrzny, oraz łączna liczba osób zatrudnionych w pozostałych jednostkach, w których audytor wewnętrzny prowadzi audyt wewnętrzny	
8.	Liczba osób zatrudnionych na stanowisku audytor wewnętrzny	
9.	Inne informacje istotne dla przeprowadzenia audytu wewnętrznego, uwzględniające specyfikę jednostki	

2. Analiza obszarów ryzyka

1.	Charakterystyka obszaru objętego audytem wewnętrznym	
2.	Opis metody analizy ryzyka	
3.	Wyniki analizy obszarów ryzyka	
4.	Obszary ryzyka zidentyfikowane przez audytora wewnętrznego z określeniem szacowanego poziomu ryzyka w danym obszarze	

Lp.	Obszar ryzyka	Poziom ryzyka (wysoki/średni/niski)
1.		
2.		
...		

3. Tematy i proponowany harmonogram realizacji audytu wewnętrznego

Lp.	Temat audytu wewnętrznego	Proponowany termin przeprowadzenia audytu wewnętrznego	Niezbędne zasoby (liczba osobodni)	Obszar ryzyka	Ewentualna potrzeba powołania rzeczoznawcy	Uwagi
1.						
2.						
...						

4. Planowane obszary, które powinny zostać objęte audytem wewnętrznym w kolejnych latach

Lp.	Obszar ryzyka	Planowany rok przeprowadzenia audytu wewnętrznego	Uwagi
1.			
2.			
...			

5. Organizacja pracy audytora wewnętrznego/komórki audytu wewnętrznego

Lp.	Zadania audytora wewnętrznego/komórki audytu wewnętrznego	Zasoby ludzkie (liczba osobodni)	Zasoby rzeczowe	Uwagi
1.	Przeprowadzanie zadań audytowych			
2.	Opracowanie technik przeprowadzania zadania audytowego			
3.	Przeprowadzanie czynności sprawdzających			
4.	Współpraca z innymi służbami kontrolnymi			

5.	Czynności organizacyjne, w tym planowanie i sprawozdawczość			
6.	Szkolenia i rozwój zawodowy			
7.	Urlopy/czas dostępny			
8.	Inne działania, w tym rezerwa czasowa			

.....
(data)

.....
(pieczętka i podpis audytora
wewnętrznego)

.....
(data)

.....
(pieczętka i podpis Burmistrza)

ZALĄCZNIK Nr 2

.....
.....
(pieczęć nagłówekowa jednostki)

(data i miejsce wystawienia)

.....
(numer upoważnienia)

Upoważnienie do przeprowadzania audytu wewnętrznego

Na podstawie art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r.
o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249 poz.2104 z późn.zm)

upoważnia się Panią/Pana^{*)}

.....
.....

(imię, nazwisko audytora wewnętrznego)

do przeprowadzania audytu wewnętrznego

W.....

(nazwa i adres jednostki, w której jest prowadzony audyt wewnętrzny)

Upoważnienie jest ważne za okazaniem dowodu osobistego /

legitymacji służbowej nr^{*)}

Upoważnienie jest ważne na okres:.....

.....

(pieczęć i podpis Burmistrza)

^{*)} Niepotrzebne skreślić.

ZAŁĄCZNIK Nr 3

.....
(pieczęć nagłówekowa jednostki)

.....
(data i miejsce)

Wniosek o powołanie rzeczoznawcy do udziału w zadaniu audytowym

Na podstawie art. 54 ust. 2 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r.
o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249 poz.2104 z późn.zm)
powołuję rzeczoznawcę w dziedzinie

.....
.....
w osobie.....

(imię, nazwisko rzeczoznawcy)

do udziału w dniu/w dniach.....

w

(miejsce, przedmiot i zakres czynności audytowych, w których ma wziąć udział
rzeczoznawca)

.....

Rzeczoznawca dokonuje czynności audytowych samodzielnie/ we
współpracy z audytorem wewnętrznym uczestniczącym w zadaniu
audytowym)

.....
(data i podpis audytora wewnętrznego)

.....
(data i podpis Burmistrza)

*) Niepotrzebne skreślić.